

Témata pro zkoušku z biblické teologie při rigorózním řízení na TF JU

1. Pentateuch – mezi diachronií a synchronií (student má přehled o diachronních metodách zkoumání Pentateuchu, o hlavních přístupech i soudobém pohledu na problematiku; je si vědom rozdílu mezi diachronní a synchronní četbou textu, je s to poskytnout příklady odlišné četby, popsat rozdíly, klady a zápory)

- BLENKINSOPP, Joseph. *The Pentateuch. An Introduction to the First Five Books of the Bible*, New York: Doubleday, 1992.
- SKA, J. L. *Introduzione alla lettura del Pentateuco. Chiavi per l'interpretazione dei primi cinque libri della Bibbia*. Bologna : EDB, 2008. (Existuje též ve francouzském či anglickém překladu).

2. Dějiny Izraele a dějepisné texty (student rozumí problematice vztahu mezi biblickým textem jako teologickým konstruktem a jako historickým dokumentem, dokáže popsat základní pohledy na vztah biblického textu a dějin včetně otázky teologie dějin, která do toho vstupuje)

- SLÁMA, *Nové teologie Starého zákona a dějiny*. Vyšehrad 2013.
- ČAPEK, Filip. *Archeologie, dějiny a utváření identity starověkého Izraele*. Vyšehrad 2018.
- SOGGIN, Alberto. *An Introduction to the History of Israel and Judah*. Hymns Ancient & Modern Ltd, 1999.

3. Existenciální otázky člověka – mudroslovné texty Starého zákona v kontextu soudobé světové literatury (student má přehled o obsahu a struktuře starozákonních mudroslovných knih a o žánrově podobných knihách ze starověkého Předního východu. Dokáže popsat návaznosti, styčné body i odlišnosti)

- ENNS, Peter – LONGMAN, Tremper. *Dictionary of the Old Testament : wisdom, poetry & writings*. Nottingham : IVP Academic, 2010.
- ESTES, Daniel J. *Handbook on the Wisdom books and Psalms: Job, Psalms, Proverbs, Ecclesiastes, Song of songs*. Grand Rapids: Baker Academic, c2005. ISBN 0-8010-2699-7.
- PROSECKÝ, Jiří. *Prameny modrosti. Mudroslovná literatura staré Mezopotámie*. OIKOYMENH, 1995.

4. Proroci a prorocké texty Starého zákona (student si uvědomuje rozdíl mezi prorokem jako historickou postavou a prorockou knihou. Dokáže popsat obsah a teologickou výpovědní hodnotu prorockých knih jednotlivě v kontextu doby vzniku knihy i hlavní body teologie těchto knih obecně v rámci kánonu Starého zákona. Zná rozdíl v pojetí těchto knih v židovství i v křesťanství)

- BLENKINSOPP, Joseph. *A History of Prophecy in Israel. Revised and Enlarged*. Louisville: Westminster John Knox Press, 1996.
- ČAPEK, Filip. „Zadní proroci - dějinný, literární a teologický kontext“. Kapitola č. 21 v knize: PRUDKÝ, Martin. *Obtížné oddíly Zadních proroků*. Kostelní vydří : Karmelitánské nakladatelství, 2016, s. 237-260.
- HOBLÍK, Jiří. *Proroci, jejich slova a jejich svět*. Praha : Vyšehrad, 2009.

- JENSEN, Joseph. *Ethical dimensions of the prophets*. Collegeville, Minnesota: Liturgical Press, 2006.
- KOCH, Klaus: *Die Profeten I - Die assyrische Zeit*. 1983.
- KOCH, Klaus: *Die Profeten II - Die babylonische und persische Zeit*. 1984.

5. Boží království jako ústřední téma Ježíšova hlásání (student má přehled o starozákonním a pozdně-židovském pozadí konceptu Božího království, resp. Boží vlády, dokáže okomentovat evangelijní texty relevantní pro pochopení jeho pojetí a významu v Ježíšově kázání a je schopen prezentovat jeho podstatné charakteristické vlastnosti a aspekty v jeho přítomnostním i budoucnostním rozměru).

- MEIER, John. P. *A Marginal Jew: Rethinking the Historical Jesus. Volume Two: Mentor, Message and Miracles*, New York, London, Toronto, Sydney, Auckland: Doubleday, 1994.
- SCHNACKENBURG, Rudolf. *Gottes Herrschaft und Reich: Eine biblisch-theologische Studie*, Dritte Auflage, Freiburg, Basel, Wien: Herder, 1963.

6. Apoštol Pavel – život a dílo (student se orientuje v problematice spojené s chronologií a rekonstrukcí Pavlova života a působení, je schopen popsat Pavlovo misijní působení, zná specifické pastorační a teologické problémy jednotlivých jeho nesporných i sporných listů, dokáže prezentovat základní témata jeho teologie).

- RYŠKOVÁ, Mireia, *Pavel z Tarsu a jeho svět, s exkurzy S. Seifertové*, Praha: Karolinum, 2014.
- GNILKA, Joachim, *Paulus von Tarsus: Apostel und Zeuge*, Freiburg, Basel, Wien: Herder, 1996.
- SOUČEK, Josef B., *Theologie apoštola Pavla*, Doplnil a upravil Petr Pokorný, Praha: Kalich, 1978.

7. Teologie janovských spisů (student je schopen prezentovat výpovědi a rysy charakteristické pro korpus janovských spisů, tedy Janovo evangelium a Janovy listy, které konstituují jejich specifické pojetí teologie v užším smyslu, christologie, soteriologie, pneumatologie, eklesiologie a eschatologie).

- GNILKA, Joachim, *Theologie des Neuen Testaments*, Freiburg, Basel, Wien: Herder, 1994.
- HAHN, Ferdinand, *Theologie des Neuen Testaments. Bd. I: Die Vielfalt des Neuen Testaments: Theologiegeschichte des Urchristentums*, 3., nochmals durchgesehene Auflage, Tübingen: Mohr Siebeck, 2011.
- SCHNELLE, Udo, *Theology of the New Testament*, Translated by M. Eugene Boring, Grand Rapids, Michigan: Baker Academic, 2009.

8. Bible v českém jazyce (student se orientuje v dějinách českého biblického překladu, rozumí dobovému kontextu vzniku jednotlivých překladů, jejich vztahu k českému jazyku a jeho vývoji, ke konfesnímu zázemí překladatelů, ale dokáže posoudit i typ jednotlivých překladů a překladatelskou strategii, kterou autoři zaujali)

- KYAS, Vladimír. *Česká bible v dějinách národního písemnictví*. Vyšehrad 1997.

- BARTOŇ J., Moderní český novozákonní překlad (Nové zákony dvacátého století před českým ekumenickým překladem), Česká biblická společnost Praha 2009.
- BARTOŇ J., Pět českých novozákonních překladů (Nové zákony od Českého ekumenického překladu do roku 1989), Česká biblická společnost Praha 2013.

9. Apokryfní literatura (student je schopen definovat „apokryfní literaturu“ a orientuje se v otázce vztahu apokryfů ke kánonu; má základní přehled o existujících židovských a křesťanských apokryfech)

- SOUŠEK, Zdeněk. *Knihy tajemství a moudrosti*, sv. I-III. Praha : Vyšehrad, 1995, 1998, 1999.
- DUS, Jan. *Novozákonní apokryfy*, sv. I-III. Praha : Vyšehrad, 2006, 2007.

10. Apokalyptika a Apokalypsa (student se orientuje ve fenoménu apokalyptiky a apokalyptické literatury, dokáže identifikovat a interpretovat apokalyptické texty ve Starém a Novém zákoně a dokáže je zasadit do kontextu tohoto myšlenkového směru).

- COLLINS, A. Y. „Apocalypses and Apocalypticism“. In *Anchor Bible Dictionary*, sv. 1, s. 279–292.
- COLLINS, J. J. *The Apocalyptic Imagination: An Introduction to Jewish Apocalyptic Literature*. Wm. B. Eerdmans Publishing Company 1998.
- BEASLEY-MURRAY, G. R. Gospels, Little Apocalypse in the. In *Anchor Bible Dictionary*, sv. 2, s. 2081–1084.
- BEASLEY-MURRAY, G. R. „Revelation, Book of“, in *Dictionary of the Later New Testament and its Developments*, Intersity Press, 1997, s.1025-1038.
- HAHN, Ferdinand, *Frühjüdische und urchristliche Apokalyptik: Eine Einführung*, Neukirchen-Vluyn: Neukirchener, 1998.
- HORŇANOVÁ, Sidónia, „Fenomén apokalyptiky od židovství po křesťanství,“ in *Proroctví a apokalypsy 3: Novozákonní apokryfy*, Praha: Vyšehrad, 2007, 27-70.
- HORŇANOVÁ, Sidónia, *Židovská apokalyptika: úvod do pseudoepigrafických, kumránských a merkavotických textov*, Bratislava: Univerzita Komenského, 2007.
- KREITZER, L. J. „Apocalyptic, Apocalypticism“. In *Dictionary of the Lter New Testament and its Developments*, Intersity Press, 1997, s. 55-68.